

Co se do prezentace „Funkce jazyka“ nevešlo

Jazyk a myšlení/cítění

Jazyk není jen prostředkem pro komunikaci, ale také nástrojem, který ovlivňuje naše myšlení a cítění. Karl Bühler ve své teorii zdůraznil, že jazyk slouží jako most mezi vnímáním světa a jeho porozuměním. Pomocí jazykových funkcí, jako je reprezentativní (referenční) funkce, jsme schopni pojmenovávat a popisovat svět kolem nás, což formuje naše myšlení. V praxi to znamená, že struktura jazyka ovlivňuje, jak přemýšlíme a jak interpretujeme různé situace.

Rovněž expresivní funkce, která umožňuje vyjadřovat emoce a pocity, má zásadní vliv na naše cítění a sebepoznání. V kontextu humanistické psychologie, která klade důraz na sebevyjádření, podporuje právě tato funkce osobní růst a autentické mezilidské vztahy.

Jazyk a společnost

Jazyk je základním prvkem, který spojuje jednotlivce a formuje společnost. Bohuslav Havránek v rámci Pražského lingvistického kroužku (PLK) zkoumal, jak různé jazykové útvary, například nářečí nebo odborné jazyky, plní různé společenské funkce. To umožňuje, aby jazyk nejen přenášel informace, ale také aby utvářel sociální normy, hodnoty a komunikační vzorce.

Expresivní a konativní funkce jsou důležité pro společenskou interakci, protože umožňují vyjadřovat emoce, názory a ovlivňovat chování druhých. Dále je zde fatická funkce, která slouží k udržování komunikace a sociálních vazeb. Zajišťuje, aby konverzace probíhala hladce, ať už jde o formální nebo neformální kontext.

Gender a etnicita/kultura v jazyce

Z pohledu genderové lingvistiky se zkoumá, jak jazyk reflektuje a utváří genderové role ve společnosti. Například použití určitého slovníku, oslovení nebo přídavných jmen může podporovat určité stereotypy nebo normy, což má dopad na společenské vnímání genderu. Zde se uplatňuje metajazyková funkce, která může reflektovat a kriticky zkoumat, jaký význam jazykovým výrazům přikládáme.

Rovněž kulturní a etnická identita se v jazyce odráží. Například různé jazyky a dialekty nesou specifické kulturní prvky, což ovlivňuje, jak jednotlivci vnímají svět a komunikují. Poetická funkce může přispět k vyjádření kulturní identity prostřednictvím literatury, poezie nebo hudby, kde se pracuje s formou, rytmem a metaforami. Přesah do kulturních kontextů je zřejmý, například při užívání idiomů, přísloví či jiných jazykových prvků, které mají specifický kulturní význam.

Pražský lingvistický kroužek rozvinul koncepty, které zdůrazňují, že jazyk je dynamický systém, který reaguje na kulturní a společenské změny, a právě tím se přizpůsobuje potřebám různých skupin ve společnosti.